

'Yıldızella' uçuşması

abç (altını
ben çizdim.)

HAYDAR ERGÜLEN

Lâle Müldür'ün Berlin'de yaşayan Ercan Arslan'ın resimleri üzerine yazdığı şiirleri 'Kadnesk' adıyla yayımlandı. Yüksek törensel gece'lerde yazıldığı hissini kuvvetle duyuran, duyurmakla kalmayıp dünyayı her yöne genişleten 'Kadnesk', başlığından da müphem karnavalesk bir 'aura' yaratıyor. Samanyolu'ndan Kutupyıldızı'na, Zühre'den Ülker'e tüm yıldızlara uğramak için yola çıkan bir şiir Müldür'ünki.

Beğendiğimiz, hayran kaldığımız, unutamadığımız, hâlâ şaşırduğumuz, pek sık karşılaşmadığımız şiirler hakkında yazıp konuşurken, bu duygular ve düşüncelerden ötürü olsa gerek, onu anlatacak sözcükleri de kolay kolay bulamayız. Bulduklarımızı da beğenmeyiz. Yetersiz gelir bize, sanki o şiiri karşılamıyormuş, hakkını gereğince veremiyormuş, değerini bilemiyormuş gibi gelir ve vazgeçeriz. Mutlaka bizim hiç bilmediğimiz sözcükler ve kavramlar gerekiyordu o şiir üzerine yazmak, bir-iki söz söylemek için.

Öyle şairler ve şiirler de vardır ve farklı eleştiri yöntemleri de bazı kavramlar istiyordur. Başka türlü ne yazılsa, söylene sıradan gelecektir çünkü. Oysa fazladan süs olacak hiçbir şeyi istemeyen şiirler vardır. Seyhan Erözçelik gibi söylesek 'Dan dan dan bir şiir'dir böylesi. İyi şiir gördüğünde öyle söylerdi Seyhan ya da yazdığı bir şiirden söz ederken: Dan dan dan!

Belki de çok yakın arkadaşı Lâle Müldür'ün şiirlerine bakarak söylerdi bunu sık sık. Müldür şiirinin çokrenkliliğine, çeşitliliğine, zenginliğine bakıp 'aura'sını hissedener, onun tıpkı Seyhan'ın sözü gibi 'doğrudan dan dan' yazdığını bileceklerdir. Kuşkusuz bunu anlamak biraz zaman aldı. Lâle'nin ilk kitabı 'Uzak Fırtına'yı 1988'de Şiir Atı Yayınları'ndan yayımlamıştı. Lâle henüz zaman sonra memleketi kesin dönüş yapıyordu ve yanında o güne değin görmediğimiz, daha doğrusu pek rastlamadığımız bir şiir getirmişti armağan olarak.

O armağanın değeri ilk bakışta anlaşılıyordu: Pırıltilydi, karanlıktı, uzaktı yakındı, yüksekti, sıcaktı soğuktu, kuzeydi, yukarıydı, geyikliydi, ormanlıydı, sisliydi, fırtınalıydı, sakindi, gökseldi, yıldızlıydı, göğün işaretleriyle doluydu, işaretlerin kendisiydi.

O şiirler ya da işaret ettikleri yerler, Ahmet Güntan'ın bir dizesinde sorduğu soruyla açığa çıkıyordu, "sen bu dünyaya mı aitsin". Başka dünyalar, dünya içindeki dünyalar, dünyalararası, her şey Lâle'nin şiirine, oradan da bize yağıyordu. Ne çok yağmur! Yıldız yağmuru, meteor yağmuru, element yağmuru...

'Voyicir 2', 'Seriler Kitabı', 'Kuzey

Lâle Müldür

Defterleri', 'Buhurumeryem', 'Divanü Lîgat-it-Türk', 'Saatler Geyikler'... Lâle Müldür'ün şiir yağmuru sürerken, belki başta onun bize Bat'dan şiirler getirdiğini düşünürken, o usulca bir 'çevren' gibi Doğu'dan da kuşatıyordu şiiri. Gökkuşağı yağmuru tamamlyorsa, Lâle Müldür'ün şiiri de Bat'dan ve Doğu'dan dünyayı tanımlıyor ve tamamlyordu. Bu dünyayı değil yalnızca, birden çok dünyayı, hatta olmayan dünyaları da. Bir şiir kurmak, bir dünya kurmanın da ötesine geçiyordu onda, yeni dünyalar yaratıyor, mevcut dünyayı da yeniliyordu. Sezai Karakoç'un 'İlk' şiirindeki "Şen dünya içinde şen dünya içinde bir avuç şen dünyaydın sen" dizesine benzer şiirlik sayılır bu şiir de.

Dünya da denilebilir, konaklar da. Lâle Müldür'ün 'konak' olarak düşünülebilecek, kalıcı mekânlardan çok, geçici ve galiba 'uğrak' demenin daha doğru olacağı yerlerde dolaşması tesadüfi değil. "Gökyüzünde yalnız gezen yıldızlar" değil onun şiirinde görünen.

Aksine Samanyolu'ndan Kutupyıldızı'na, Zühre'den Ülker'e tüm yıldızlara uğramak için yola çıkan ve 'uğrak' yerlerini bir bir işaretleyen bir şiir onunki. Yıldızella diye bir şiir kişisi bile var, belki de kendisi. Başka şiir kitaplarında başka şiir kişileri de yaratıldığı düşünülürse, Yıldızella da Lâle'nin şiir 'persona'larından biri olmalı. Zamanını bekleyen ve bir bir ortaya çıkan 'persona'lardan en ışıltılısı.

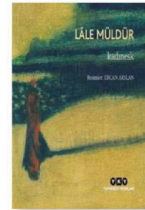
'Yıldızın Parladığı Anlar' durumu Lâle Müldür kitapları için de geçerli. Bazen çok göz alıcı biçimde parlıyor yıldızlar, bazen göz kırpar gibi, bazen de daha sakin. 'Uğrak' yerlerine göre değişiyor durum. Uzun ve yüksekten bir yolculuk olduğu da unutulmamalı kuşkusuz. İşte o yolculuğun uğraklarından biri de resim. Lâle'nin kimi şiirlerinde bir film öyküsüyle karşılaştık, kimilerinde oda müziğiyle, ikidir de resimle karşılaşıyoruz. İlk Fransız ressam Colette Deble'nin resimleri üzerine yazdığı şiirlerdi, Fransızca 'Ainsi parle de la Fille pluie' (Yağmur Kızı

Böyle Diyor) adıyla yayımlandı. İkinci de yeni yayımlanan 'Kadnesk'. Bu şiirleri de Ercan Arslan'ın resimleri üzerine yazmış.

Berlin'de yaşayan ressam Ercan Arslan'ın resimlerini ilk kez görüyorum ama Lâle Müldür'ün şiirlerindeki resimler bunlar diye düşündüm görür görmez. Şiir ve resim ilişkisini hepimiz biliriz bilmesine de, Arslan'ın resimlerinde Lâle'nin dizelerinin ve Lâle'nin şiirlerinde Arslan'ın resimlerinin bulunduğunu kimse bilmez! 'Kadnesk' işte bu sürprizin kitabı aynı zamanda. Ve 'Yıldızella'nın.

2016 baharında Berlin'de Arslan'ın atölyesinde geçirdiği günlerde yazmış şiirleri Müldür, "Ercan Arslan'ın resimlerindeki ritmi yakalayıp müziginde gezindiğimde aynı yalpalama duygusuna kapılıyordum. Bir müziği devreder gibiydim" diyor: "İşte O, her zaman beklediğin/ seni titretiren, unutulma boğan/ uçuşturan Yıldızella".

'Bu dünyayı katlanılır kılan' klişesinin en gerekli olduğu anlardan biri. Dünya/lar/dan söz ettik, Lâle Müldür'ün 'yüksek törensel gece'lerde yazıldığı hissini kuvvetle duyuran, duyurmakla kalmayıp dünyayı her yöne genişleten, 'Kadnesk' başlığından da müphem karnavalesk bir 'aura' yaratan şiiri işte bu klişeyi olanaklı kılıyor. Dünyayı dünya olmaktan, şiiri de şiir olmaktan çıkarıyor. Müziğe dönüşüyor. Yıldızella bir şiir elçisi gibi. Şiirin ondan istediklerini yapmak için kitaba indirilmiş. Dokunduğu her şeyi altın yapma hüneriyle değil elbette ama sözün büyüsunü taşımaya, 'yıldızella'yı 'tılsimella'ya dönüştürme ve her şeyi dan dan dan söyleme hüneriyle. Sanatçıların kendilerini görmeyi çok istediği bir uzayda, "Yanımdaki bu kıpkırmızı/ kimin kalbiydi?/ Kimin sonsuza gelmez eşiydi?" sorusuyla bir de. ■

KADNESK

Lâle Müldür
Resimler: Ercan Arslan
Yapı Kredi Yayınları, 2022
80 sayfa.